N°. 44 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zaturdag 17 Februarij.

Frankrijk.

PARIJS, den 14den Februarij.

De kamer der pairs heeft gisteren de laatste bepalingen van wet betreffende de krankzinnigen goedgekeurd en heden het geheel in zijn geheel met 104 tegen 19 stemmen aangenomen.

De afgevaardigden zijn heden wederom niet vergaderd geweest. Eene der voornaamste grieven tegen de vorige kamer was dat zij in den beginne den tijd verloor met nutteloozе discussien en vraagstuk in den verbeid en op het eind der zitting naauwelijks de voor het geregeld beheer noodzakelijke wetten kon afdoen. Hetzelfde verwijt zal men weldra op de nieuwe kamer kunnen toepassen. De tegenwoordige zitting werd den 18den december geopend en in al dien tijd heeft de kamer weinig meer uitgevoerd dan bij de langgerekte discussien over Spanje zich, door de aanneming van het amendement der heeren *Hebert*, voor de niet-tusschenkomst in Spanje te verklaren, en voorts het ontwerp van den spoorweg van Straatsburg naar Bazel aan te nemen. Het overige van den tijd is verstreken met lange voorafgaande beraadslagingen over het costuum en over de kunstmatige aanslibbingen in de rivieren, die ten slotte tot niets hebben geleid. Het ministerie had van zijn' kant eene menigte ontwerpen van plaatselijk en materieel belang toegezegd, doch schijnt zich daarmede ook niet te haasten. Van de twee maanden dat de zitting geduurd heeft, heeft de kamer slechts 28 zittingen gehouden.

De kamer heden niet vergaderd geweest zijnde, zijn ook de ontwerpen wegens de groote spoorweglijnen, niet, zoo als aangekondigd was, door de ministers kunnen ingediend worden. Middelerwijl worden reeds sommige van de hoofdbepalingen der aan te bieden ontwerpen vermeld. De laatstgenoemden zouden namelijk bestaan: 1. In een ontwerp van spoorweg van Parijs naar de Belgische grenzen; deze weg zou, als hoofdlijn beschouwd, door het gouvernement worden ondernomen; maar de zijtakken bestemd om dezen weg met de gemeenschap naar Engeland in verband te brengen, als: de een, van Amiens naar over Boulogne en Calais, de ander over Rijssel en Duinkerken, zouden aan compagnieschappen worden toegestaan. 2. In een ontwerp van weg van Parijs naar Havre over Rouaan, met een zijtak op Dieppe. Het gouvernement zou zich deze lijn eveneens voorbehouden, die, met den weg naar Straatsburg verbonden, den grooten weg zou uitmaken voor den doorvoer van de zee naar Duitschland. 3. In een ontwerp van weg van Parijs naar Orleans, welke weg het eerste gedeelte zou uitmaken voor de nader aan te leggen ontworpen wegen naar Bordeaux en Toulouse. 4. In een ontwerp voor den aanleg van een weg van Lijon naar Marseille, waarvan men thans slechts voor het gedeelte dat van Avignon naar Marseille gaat de toestemming der kamer zou vragen.

— Gisteren had zich plotselijk het gerucht van 's konings overlijden verspreid; weldra echter bleek het tegendeel. Thans heet het dat dit gerucht een uitvinsel van de tegenstanders der coalitie is, die door middel van hetzelve ongerustheid in de gemoederen zouden stroomen, door hun het denkbeeld voor te houden van de onbestendigheid van 's konings leven, dat hij kande bevinden wanneer, in een oogenblik van financiele ongelegenheid, het hoofd van den Staat kwam te vallen.

— De verantwoordelijke uitgever van het legitimistisch blad *la Mode*, moet tegen den 20sten voor het hof van assisen verschijnen, wegens regtstreeksche beschuldiging aan tot haat tegen het tegenwoordig regerend stamhuis en tot verachting van het gouvernement, te hebben aangezet.

— Het voormalig verblijf van den hertog van Bourbon, het kasteel van St. Leu, 't welk door denzelfs erfgenaam, de barones *Feuchères*, voor omtrent een jaar tegen eene looge som afgestaan was aan een rijk kapitalist, den heer *Fontanille*; die zijne vermogen door den handel in juwelen in een winkel van de straat St. Marcin gewonnen had, zal, door den dood van dezen laatsten, waarschijnlijk spoedig op nieuw van eigenaar veranderen.

— Volgens de laatste officiele telling, bedraagt het getal der hoofdelijke bevolking in de hoofdstad 62,529 personen; men berekent echter dat het getal meer dan 88,000 is.

— Van de spaansche grenzen wordt uit Perpignan, van den 12den Februarij geschreven:

» Men zegt dat de baron *de Meer*, na Cordova van het noodige te hebben voorzien, op Mapreta teruggetrokken is. Van Morella heeft men niets naders vernomen, sedert die plaats door de karlisten genomen is.

» Den 29sten is *Oraa* te Benicarles binnengetrokken, welke plaats door *Cabrera* was ontruimd, nadat hij zich er van de voorhanden levensmiddelen en munitie had meester gemaakt."

— Uit Bajonne wordt thans, onder dagteekening van den 14den dezer, het volgende gemeld:

» De pretendent heeft eindelijk besloten om Llodio te verlaten. De jongste berigten uit zijn hoofdkwartier zijn van den 7den Februarij uit Eybar gedagteekend. De infant don *Sebastiaan* heeft zich met don *Carlos* op weg begeven; beiden zijn in den avond van den 6den te Zomora aangekomen; den 8sten zijn zij op Zcoltia getrokken, van waar zij over Tolosa hunnen weg naar Estella zullen nemen.

» Al hetgeen gezegd is geworden van verscheidene millioenen welke don *Carlos* ontvangen zou, of ontvangen had, is van grond ontbloot; zijn crediet is bij de leveranciers aan deze zijde van de Pyreneën niet meer groot; zij willen niet dan tegen Kontant met hem handelen."

— Uit Madrid schrijft men van den 3den, dat men er thans beter ingelicht was omtrent de jongste bewegingen van Espartero, waarvan deze en zijne rapporten een grooten ophef hadden gemaakt; terwijl het nu bleek, dat dezelve zich tot niets meer bepaald hadden dan tot de slechting van eenige versterkte werken van Balmaceda en tot den onmiddellijken aftogt, na een duur gekocht voordeel van klein belang. Het verlies van Morella was zeker; evenzoo de inneming van Benicarlo door *Cabrera* ('t welk deze, volgens de bovenstaande berigten uit Perpignan, wederom zou verlaten hebben). *Cabrera* zou thans het voornemen hebben om Castellon de la Plana te gaan belegeren. *Basilio Garcia* was tegenwoordig in aantogt naar Murcia. Deze karlistische chef had zijnen troep door eenige monniken vooraf laten gaan, die, door hunne predikingen, hem alles wat hij voor zijne soldaten noodig had, gemakkelijk deden verkrijgen.

— In een' bijzonderen uit Cairo geschreven brief door den heer *Dozol*, secretaris van het ministerie voor het openbaar onderwijs in Egypte, voorkomende in den *Semaphore* van Marseille, wordt het effectief van het geheele Egyptische leger op 182,858 man gesteld. De onderkoning had in dienst 31 regimenten infanterie, ieder van 3300 man; 13 kavallerie-regimenten, te zamen 11,180 ruiters tellende, 26,000 man ongeregelde troepen en 11,600 artilleristen. Het personeel der zeemagt bestond uit 13,180 man; in zamen derhalve 198,658; waarbij het aanzienlijk personeel der arsenalen enz. nog niet was gerekend.

— Op de beurs ging heden bijna in het geheel niets om. Men blijft steeds in verwachting van het lot dat het door den heer *Gouin* in de kamer gedane voorstel te wachten staat. De [illegible] was heden (14 Februarij): 5 pCt. 109,45; 3 pCt. 79,55; [illegible] 99; Sp. Ardoin 19⅞; Portugal 27¼; Rom. L. 101¼.

Duitschland.

FRANKFORT, den 13den Februarij.

De *Münchener Politische Zeitung* verzekert, dat zij het [illegible] door ons medegedeelde correspondentie-artikel uit Rome, wegens het vertrek van den heer *van Bunsen* uit die stad, [illegible] verscheidene dagen ontvangen had, maar de geloofwaardigheid [illegible] aan ten aanzien van dat blad, de aanleiding tot dit bericht hierin

dat de heer *von Bunsen* zich voor een paar dagen op het land had begeven.

De tijding dat het Roomsche hof er toe zou overgaan; om van hare zijde, even als de pruissische regering, documenten betrekkelijk de Keulsche aangelegenheid in het licht te geven, vindt echter eenigzins geloof.

— Den 12den februarij zou de minister van binnenlandsche zaken van Z. K. H. den Groot-hertog van Baden, de vergadering der Badensche Standen openen, die bijeengeroepen zijn, om over de aangelegenheden der badensche ijzerbanen te beraadslagen.

— Het wetgevende ligchaam dezer stad, hetwelk zich in de laatste tijden reeds meermalen tegen besluiten van den senaat verzet had, heeft zich dezer dagen op nieuw doen gelden, door het verwerpen eener voordragt van den senaat, omtrent de bezoldiging van ondergeschikte regterlijke beambten, die in der tijd, toen het geregtelijke onderzoek van den aanslag van den 3den april 1833 een buitengewoon aantal van zoodanige beambten vorderde, waren aangesteld, doch welker dienst, na den afloop van dat onderzoek en na het vervoer der staatsgevangenen naar den Hardenberg, onnoodig was geworden. De beraadslaging over deze aangelegenheid moet zeer levendig zijn geweest, en weder aanleiding hebben gegeven tot bedenkingen omtrent de behandeling der bedoelde gevangenen. Bij herhaling wordt gezegd dat ook het geregelde onderzoek te Darmstadt nu eindelijk zal afloopen.

— Uit Triest meldt men dat de hertog *Maximiliaan* van Beijeren, den 1sten dezer met de fraaije oostenrijksche stoomboot *Graaf Colowrat*, over Ancona, Corfu, Patras en Athene, naar Syra was afgestevend, alwaar Hoogstdenzelven eene andere stoomboot zoude wachten, om hem, over Candia, naar Alexandrie te voeren. Van daar zal Z. K. H. de reis naar Opper-Egypte aannemen en na zijne terugkomst van daar, over Cairo, Suez en den berg Sinai, naar Palestina gaan, alwaar Hoogstdezelve zijn verder reisplan tot het bezoeken van Syrie, Klein-Azie, de eilanden van den Archipel, Griekenland en Konstantinopel, zal ontwerpen.

— Het *Journal de Smyrne* deelt een schrijven uit Beirût van den 9den dezer mede, volgens hetwelk de pacha van Damascus, door de invoering van een regt van 3 ten honderd op alle in- en uitgaande koopwaren, het bestaande tarief ten nadeele van den europeschen handel, verkort had. De consuls hadden reeds hun protest tegen dezen maatregel ingeleverd.

— Te Weenen waren den 8sten februarij genoteerd: 5 pCt. Met. 107; 4 pCt. 102; 3 pCt. 81; Bankact. 1456½.

Nederlanden.

Breda, den 16den Februarij.

Volgens het officiele rivierberigt uit Keulen van den 13den Februarij, des morgens ten 8 ure, stond de Rijn toen aan de peilschaal aldaar op 14 voet 2 duim (4,448 el), zijnde de rivier alzoo in het laatste etmaal 8 duim (0,209 el) gevallen. Het was toen te Keulen weder beginnen te vriezen. — Uit de overige ingekomene berigten van den Bovenrijn blijkt, dat het ijs, tijdens het afzenden daarvan, boven St. Goar nog onbewegelijk vast zat, dat daarentegen de rivier van dat punt tot beneden Keulen open is; dat het in den morgen van den 11den te Coblenz in den Rijn geloste Moezelijs in den daarop volgenden nacht tegen het bij Wissdorf, beneden Keulen, vaststaande ijs is aangedreven; dat daardoor eenige beweging in het ijs van het riviervak van Wissdorf tot Zons is gekomen, en tegen den ijsdam bij Worringen, tusschen Keulen en Dusseldorp, de rivier tot de hoogte van 7,35 el is geklommen; en dat het water, na in den loop van den 12den te Dusseldorp bij dalen gerezen te zijn, weder staande is gebleven.

Volgens berigt uit Koblentz dreef aldaar den 12den des morgens het ijs van de Moezel in groote massa's voorbij. Den vorigen dag had een ijsdam de overstrooming van verscheiden dorpen in de nabijheid van Oberfell veroorzaakt. De Lahn was wassende, zoodat het ijs van die rivier waarschijnlijk ook spoedig zoude losraken.

Uit Dusseldorf meldt men dat het ijs op den Rijn van Worringen tot Urdenbach den 12den des avonds was begonnen te drijven; tot dat het bij de Neustad te Dusseldorf gestuit was.

— De officiele berigten onzer rivierstaken houden in, dat het ijs nog wel overal onbewegelijk vastzit, en dus daar de gevolgen van den dooi zich zoo sterk niet hebben doen gevoelen, als op sommige gedeelten van den Pruissischen Rijn, maar dat men toch op verschillende punten, met name in de Waal te Druumel, aanmerkelijke afneming in de dikte van het ijs opmerkt, terwijl tevens een gelijkmatigen, doch niet meer aanzienlijken was op de zoo eenige rivierstaken, met uitzondering misschien van de Benedenijssel en Benedenijssel, plaats heeft. Deskundigen beschouwen als eene gunstige omstandigheid, dat, terwijl men hier te lande voor het afnemen van het ijs tijd wint, de Rijn boven St. Goar nog blijft vastzitten, en de ijsstopping tusschen Keulen en Dusseldorp blijft bestaan.

Uit Woudrichem schrijft men van den 13den, dat de Merwe tusschen die stad en Dalem nog met geladene voertuigen werd gepasseerd.

— Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» De voorstelling, op gisteren avond in den schouwburg, door de Fransche toneelisten ten behoeve der noodlijdenden in dezen strengen winter, gegeven, heeft, naar men vernoemt, opgebragt de som van ƒ 402,55, waarvan, afgetrokken de voor het orchest gestipuleerde som van ƒ 70, zuiver voor de armen is overgebleven ƒ 332,42½, als hebbende de heer *Duvernoy*, directeur van het Fransch tooneel, edelmoediglijk al de verdere kosten, op de voorstelling gevallen, ten bedrage van ƒ 110 0½; voor zijne rekening genomen en de stad, van hare zijde, niet gevorderd de retributie, voor het gebruik der zaal verschuldigd."

— Door het gemeentebestuur van Amsterdam is voorloopig kennis gemaakt, dat er in de maand September aanstaande, eene tentoonstelling van kunstwerken door levende meesters zal plaats hebben; zullende de verdere inlichtingen nader worden algemeen gemaakt.

— Van eergisteren schrijft men uit Dordrecht: » Door de nieuw ingevallen vorst, is het ijs voor deze stad sedert twee dagen wederom meer toe- dan afgenomen; zijnde, volgens de meting van heden morgen, de grootste dikte 30, en de minste 27 Ned. duimen. In de gesteldheid van het ijs echter, dit oogenblik, is geene verandering gekomen."

— Van Hellevoetsluis meldt men van den 14den dezer dat de zweedsche brik *Eendragtigheden*, kap. *J. B. Jessen*, van Bergen naar Dordrecht, den 12den dezer aldaar was binnengekomen. Daar de kapitein de dienst der ijsloepen geweigerd had, was het vaartuig in het ijs bezet geraakt en eerst des namiddags van den 14den in de kanaalhaven gebragt, doch door het zware lek en de beschadiging die het door den ijsgang bekomen had, aldaar gezonken. Men hield zich bezig met het zoveel mogelijk lossen der lading, die uit stokvisch bestond.

Den 12den des avonds waren, onder geleide, te Hellevoetsluis drie vischhoekers en eene vischsloep binnengekomen, welke, allen door ijsloepen bediend, in de haven gebragt zijn. — Voor Hellevoetsluis was de stroom vol drijfijs.

— Het schip *Brisein*, kapitein *J. Jansen*, van Bergen naar Amsterdam, in het Nieuwe Diep binnen, heeft, volgens rapport van daar van den 10den dezer, na dien nacht, bij hevigen [illegible] en zware kruiing van ijs, van de touwen losgebroken [illegible] den steenen [illegible] door de steenen en het ijs, ook aan den bodem schade bekomen.

— Uit St. Annaland (eiland Tholen) wordt het volgende geschreven: » Als eene bijzonderheid van de buitengemeen strenge vorst kunnen wij van hier melden, dat men van ons dorp niet alleen het eiland St. Philipsland te voet over het ijs bereikt, maar zelfs, van den 3den tot den 8sten dezer, wordt ook van af onze haven, over de genoeg bekende Zijpe, het eiland Duiveland, wel door honderden van menschen bezocht. Sinds menschengedenken zag men een ijs niet plaats hebben. Treffend was het voor den opmerkzamen beschouwer, eene zoo dikwijls overstroomde zee, welker diepte men op enkele plaatsen wel op 38 Ned. ellen raamt, door zoo vele menschen te zien bewandelen."

— Als eene nieuwe bijzonderheid wordt uit het aangename dorp Aardenburg gemeld, dat, bij den heer *Herny* aldaar, duiven, gedurende de felste koude, in een hok in de open lucht hangende, twee jongen hebben uitgebroed, welke nog in leven zijn.

— Te Leek is den 9den Februarij jl. onder voorzitterschap van den heer *van der Linden van Sprankhuizen*, predikant te Tolbert, de eerste vergadering gehouden van het departement *Fredewold* der maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, welk departement reeds 37 leden telt.

— In een onzer dagbladen wordt uit Curaçao medegedeeld tot den 12 November ll. loopende, waarin vernomen wordt, dat er in de republiek Columbia of Venezuela thans rust heerschte. De generaal *Soublette* was, in hoedanigheid van vicepresident, aan het roer van zaken; zijn bestuur werd echter zeer geprikt en men beschuldigde hem openlijk van een militair despotisme te willen invoeren en de werking der schutterijen te willen verlammen. Om zich tegen die beschuldigingen te verdedigen, had [illegible] aangedrongen om het Congres [illegible] te doen vergaderen, welk verzoek hem echter [illegible] weigerden niet in de [illegible] stitutie, het congres buitengewoon [illegible] te doen bijeenkomen. — De handelsbetrekkingen tusschen Spanje en Venezuela worden weder aangeknoopt, en van de producten uit Venezuela onder Spaansche vlag in Oud Spanje aangebragt, werden slechts dezelfde regten geheven van die uit de spaansche kolonien geheven. De Venezuelanen waren over deze verordening zeer tevreden, welke echter aan de [illegible] voorde van Curaçao zeer gevoelig nadeel toebragt, daar, door het regtstreeksch verkeer tusschen Spanje en Zuid-Amerika, thans de vrachtvaart opheld, die door hen, gedurende de stremming van directe gemeenschap, tusschen Venezuela en Curaçao en Porto Rico gevoerd werd. — Zr. Ms. brik *de Valk*, [illegible] van Curaçao gezeild, [illegible]

had onlangs eenen togt gedaan naar eene plaats waar men bij gelegenheid de Hollandsche vlag nog niet gezien had, namelijk naar de Kukasche eilanden (Haïti of St. Domingo); men wilde dat het doel dier reize was geweest, om den toestand der zoutpannen aldaar op te nemen, daar men meende dat de inrigting derzelve met vrucht in onze zoutpannen te Curaçao en Bonaire zoude kunnen worden ingevoerd. Toen *de Valk* kaap Haïtien aandeed, had men er in dertig jaren geen Hollandsch oorlogschip gezien, en de loods dacht dat het een fransch schip was met eene verkeerde vlag. Te Kaap Haïtien zag men nog de sporen der verwoestingen als: eene reeks groote gebouwen zonder dak, enz. Te Port au-Prince woonde de staf der brik eene inspectie der troepen bij door den president *Boyé* gehouden in een nabij de stad gelegen kamp. Onder de inspectie hielden de officieren, die Mulatten waren, de cigaren in den mond, en bij het kommando *plaats rust!* vielen alle de negersoldaten achterover in het zand.

Uit Zeeland wordt betrekkelijk de nijverheid aldaar gemeld:

Sinds 1o Januarij 1836, is het getal van *acht* meestoven, nog met *twee* geheel nieuw opgerigte vermeerderd. namelijk eene in de gemeente Houtenisse, aan welke de benaming van dubbele-meestoof, ter oorzake van hare dubbele constructie, is gegeven, en eene tweede in de gemeente den Hoek, onder de firma van de Eendragt. In dit tiental voor de deelgenooten en het algemeen in werking zijnde etablissementen, zijn, niet per zoogenaamde teelt, maar gerekend van 1°. Januarij tot ultimo December 1836, de hierna volgende hoeveelheden vaten en Nederl. ponden gewigts van onderscheiden qualiteiten meekrappen voor den handel vervaardigd geworden, te weten: 2,16 vaten $\frac{1}{1}$ wegende zuiver ponden 5$\frac{1}{2}$, 1513 ponden; 2011 vaten onberoofde 1,048,021 ponden; 311 vaten mulen, 132,793 ponden; 158 vaten overgebleevene, 46124 ponden. Het is niet onwaarschijnlijk, zegt men er bij, dat de dalende marktprijzen van die artikelen de mogelijke rijzing der graansoorten en andere gewassen, ten gevolge de cultuur van eerstgenoemde wortelplant alhier gestoord zal doen blijven, en dien ten gevolge dan ook de werkzaamheden in onze meestoven, die thans bijna een gansch jaar voortduren, grootelijks doen verflaauwen. Het komt den berigtgever intusschen voor, dat eene zoodanige verandering, alhoewel grootelijks nadeelig voor de eigenaren van die zoo kostbare panden, in hare gevolgen, voor het welzijn van den landbouw, niet zoo geheel te verwerpen zoude zijn; dewijl het toch niet te ontkennen is, dat eene zoo overdreven zucht tot het cultiveren van meekrap, den landlieden het voor derzelver bemesting benoodigde stroh weldra zoude doen ontbreken, en bij gevolg van eenen hoogst schadelijken invloed op den akkerbouw en de algemeene welvaart kunnen worden.

In het kanton Tholen bestaan in acht gemeenten elf meestoven, welke in het jaar 1836, wat de delfteelt van dat jaar betreft, hebben gereed of nog moeten reeden omtrent 920,000 Nederl. ponden, nagenoeg de helft meer dan in tijden dat de m.e., niet op die hoeveelheden gerade, en met opoffering van zoo vele kosten als thans, werd getracht.

In de stad Tholen is ééne zoutketel, werkende met ééne pan. Het debiet van deze trafijk strekt zich alleen tot dit kanton uit, niettegenstaande het gefabriceerde zout in dezelfs soort uitmuntend is. Gebrek aan middelen is hiervan oorzaak, en het aanleggen van zoutketels is tegenwoordig zeer kostbaar; het vroeger niet bedenkelijke belet deze trafijk debiet naar buiten te hebben. In dat kanton zijn vier leerlooijerijen, welke echter alleen voor gebruik binnen het kanton werkzaam zijn. Binnen de stad Tholen bestaat een groot aantal bewoners de riviervischerij op de Schelde en Zeeuwsche stroomen, voornamelijk bestaande in de ansjovisch-, pieter- en mosselvischerij. De tegenwoordige tijdsomstandigheden, en daardoor verhinderde vervoer van de bedoelde schelpvisch naar Brabant, doet deeze tak van nijverheid niet zoo bloeijen als vroeger. Wanneer evenwel de ansjovischvangst medevalt, dan geeft dit geene aanzienlijke voordeelen aan de vischers, alzoo die ansjovisch (bekend onder den naam van Bergsche ansjovisch), niet alleen in Nederland, maar zelfs buitenslands, gezocht is. Een door Z. M. den Koning in 1825 ingesteld bestuur der vischerijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen, te Tholen zitting houdende, zorgt voor het belang van alle de vischers, die stroomen bevisschende, en tot behoud en uitbreiding dier vischerij.

Eindelijk berigt nog de heer *W. L. Vader*, te Wissenkerke, in Zeeland, dat vóór het jaar 1836 in dit eiland niet meer dan ééne meestoof [illegible] bestond; zoodat [illegible] de groene meede voor drie vierde gedeelten ter bereiding naar Zierikzee, Goes en Middelburg afgezonden werd, welke thans alle in dat eiland kan bewerkt worden, wijl in 1836 in de gemeente Wissenkerke twee nieuwe meestoven zijn opgebouwd, in welke ruim 200,000 p. onberoofde meekrappen is of zal gereed worden en in het geheele eiland hoogst waarschijnlijk ruim 270,000 p. Over 70 à 80 jaren bestonden er ook drie meestoven in dat eiland; die van Colijnsplaat is nog aanwezig, doch die in de gemeente van Oostgeen en van Wissenkerke zijn toen afgebroken en naar elders overgebragt.

In eene beraadslaging van twee dagen, heeft de belgische kamer van volksvertegenwoordigers eergisteren het ontwerp van wet nopens de gedistilleerde dranken aangenomen.

— De graaf *Lehon*, belgisch gezant te Parijs, is gisteren te Brussel aangekomen.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (15 *Februarij*) waren genoteerd: Belg. 102⅛; O. Met. 106; Sp. Ardoin 18½; Nap. 93¼; Rom. L. 101⅛; Certif. te Antw. 99¼; Braz. 73¾. — Wissel op Amst. en Rott. pari.

Te Londen had men den 13den 's namiddags nog geene nadere berigten uit de Kanada's ontvangen. Alleen had men brieven uit Halifax tot den 20sten Januarij, inhoudende, dat de bevolking der beide Engelsche kolonien Nieuw-Schotland en Nieuw-Brunswijk zeer voor de handhaving van het britsche oppergezag gestemd waren, doch dat men aldaar, ten gevolge van de opgewondene stemming der bevolking der Vereenigde Staten, die door het gebeurde met de stoomboot *Caroline* vermeerderd was, voor eene vredebreuk tusschen die republiek en Engeland vreesde, en dus reikhalzend naar versterking van land- en seemagt uit het moederland uitzag. Het grootste gedeelte der in Nieuw-Schotland en Nieuw-Brunswijk aanwezige Engelsche troepen, alsmede een uit Jamaica naar Halifax overgebragt regiment, heeft reeds de bezetting der Kanada's versterkt. Men wilde te Halifax, dat de britsche overheden papieren van *Papineau* in handen, waaruit bleek, dat de heeren *Hume* en *Roebuck* maar al te zeer in de verraderlijke ontwerpen van dien volksleider betrokken waren.

— Door sir *W. Molesworth* is in de zitting van het Lagerhuis van den 12den des avonds berigt gegeven, dat hij eerlang een voorstel zou doen, tot het aanbieden van een adres aan H. M., om Hoogstdezelve kennis te geven, dat de minister van kolonien (lord *Glenelg*) het vertrouwen des volks niet meer bezat, en door een man van kennis en veerkracht moest worden vervangen. Verder heeft het huis de beraadslaging over de Iersche armenwet voortgezet, waarbij onderscheidene amendementen van den heer *O'Connell* zijn verworpen. — Uit Manchester is een verzoekschrift, met 23,500 onderteekeningen voorzien, ontvangen, waarin het invoeren van een stelsel van nationale opvoeding gevorderd wordt.

— In het Hoogerhuis is door lord *Brougham* op nieuw aangekondigd, dat hij een voorstel zal doen omtrent den slavenhandel en de verbetering van dezelver toestand.

— Dezer dagen is in Guildhall eene conferentie over den herbouw der Londensche beurs gehouden, waarbij gebleken is, dat er groot verschil bestaat in de berekening der daartoe benoodigde sommen, daar van den eenen kant 150,000 ponden sterling tot dit doel voldoende worden geacht, terwijl van de andere zijde geoordeeld wordt, dat het dubbel dier som daartoe nauwelijks toereikend zal wezen. Ten slotte is men overeengekomen, den kanselier van den Exchequer over de zaak te raadplegen.

— Den 13den waren te Londen genoteerd: 3 pCt. gecons. 91¼ à ⅜; 5 pCt. Ned. werk. schuld 102½, 2½ pCt. 53; Sp. Ard. 18⅝.

BOEKBESCHOUWING.

TESSELSCHADE, Jaarboekje voor 1838. Bijeenverzameld door E. J. Potgieter. Met Vignet en zes Platen. Te Amsterdam bij HENDRIK FRIJLINK. Prijs *f* 3,75.

Wij hebben, met voorbijgang der zoete herinneringen, die ons de titel van dit jaarboekje, welker eerste intrede in de letter-wereld wij vermelden, in ons zouden kunnen doen opwijzen, ons zelven afgevraagd, of de hulde aan de schoone sekse door dit boekje toegebragt, harer waardig was en verdiende den naam te dragen van eene beroemde *vrouw*. Wij hebben van ons afgeweerd zoo veel doenlijk al wat vooringenomenheid kon wekken, en na het doorlezen der dichtstukjes en verhalen in dezen bundel opgenomen, moeten wij volmondig den heer *Potgieter* geluk wenschen met zijne zóó welgeslaagde poging in het bijeenzamelen van lettervruchten, verdienstelijk genoeg om in een jaarboekje te worden saamgevat, hetwelk met den Nederlandschen Muzen-Almanak waardiglijk kan wedijveren. Wij vinden, behalve eenige stukjes in proza en dichtmaat van den verzamelaar, bijdragen die de pen en het vermaak eer aandoen van vaderlandsche geletterden, die wij eigenmagtig en niet noodig achten alhier op te noemen. Het valt moeijelijk om te zeggen, wat het beste is of het gelukkigst werd bearbeid, en toch mogen wij, onder al het schoone in dichtmaat dat hier aangetroffen wordt, den palm van het schoonste dichtstuk gelevend te hebben, niet onthouden aan *N. Beets*, wiens *Minne* in rijkdom van gedachten, in levendigheid van voorstelling en in gloed, al het overige overtreft. De *Mathilde* van *J. P. Heije* en *de Redding* door *W. A. Bogaers*, verdienen daarna de aandacht. *De Kluizenaar* beviel ons beter dan *de Predikant*; dit laatste had zoodanig niet gezocht. Van al de prozastukjes beviel ons bij uitnemendheid de overschoone bijdrage *het Christenleger* door wijlen *A. Drost* opgeteekend, waaraan door den verzamelaar de laatste hand gelegd is. *Gelenborg in* 1428, in dien trant geschreven, was belangwekkend. Onder de verhalen hebben *het togtje naar Ledestein*, van *Potgieter*, en *de Vervolgden* door *H. Pol*, ons het best bevallen. Wij willen anderen ons oordeel niet opdringen; maar verslag gevende van dit jaarboekje, wilden wij niet verzuimen den lezeren te doen kennen, welken de lezing van hetzelve op ons had te weeg gebragt. Wij noodigen den verdienstelijken verzamelaar uit, om aan de aangevangen onderneming ook voor volgende jaargangen gevolg te geven, het Nederlandsch publiek zal gewisselijk eene poging aanmoedigen, die zoo veel goeds ook voor het vervolg belooft, en wij hopen dat de redactie niet nalaten zal, om vaderlandsche letterlieden uit te noodigen, om door hunnen arbeid deze onderneming verder wel te doen gelukken. Voor wat het uitwendige betreft, is

dit fraai en net, en komt goed met den inhoud overeen; ook zijn de plaatjes wel uitgevallen, vooral de titelplaat en die *de Zusters* ten opschrift voert. — Ten proeve schrijve wij hier enkele coupletten af uit de *Minone* van *N. Beets*:

O, wat op 't woelig bal het zuiverst hart doet zwichten,
Het trouwst gemoed ontrouw kan maken aan zijn plichten,
De sterkste deugd en de arglooste onschuld overmag,
Is niet alléén de lust der zinnen toe te geven,
En in den wilden wals de zalen rond te zweven,
Tot aan het krieken van den dag!

Neen! wat daar 't hart bedwelmt, wat in fluweelen kluister
De zielen daar verstrikt, het is de pracht, de luister
Dier zalen, waar het hart in huppelt als de voet,
't Is 't gloeien van uw licht op uw kristallen kroonen;
't Is 't rusteloos orchest, dat in zijn wilde tonen,
De ziel zich-zelf vergeten doet.

't Is dat er niets ontbreekt, wat immer zinnen streelde;
't Is 't volop van genot, van weelde,
Van *alles* wat de ziel doet duizlen en verwart;
En eer de schuwe Maagd, hoe zuiver ook van zeden,
Den Jongling tot den dans in de armen is gegleden
Gloeit reeds haar hoofd en bonst haar hart.

Over den Slavenhandel.

In ons nommer 30 gaven wij kortelijk verslag van eene levendige discussie die in het Engelsche Hoogerhuis ontstaan was, ter zake van eene bij hetzelve ingediende petitie, door ruim zestien duizend ingezetenen van Leeds geteekend, welke klagten inhield omtrent het niet nakomen, door de eigenaars van Slaven, van de bepalingen wegens de emancipatie der negers, waartoe zij bij verdrag verpligt zijn. De gewezen minister Lord *Brougham*, deze petitie ondersteunende, sprak bij die gelegenheid eene rede uit, die door zijne gewone welsprekendheid gekenmerkt was, en waarvan wij destijds geene breedvoerige melding konden maken. Dezelve bevat echter te veel bijzonderheden omtrent den niet genoeg gekenden, menschonteerenden slavenhandel, dan dat wij zouden aarzelen óm nog eens op dezelve terug te komen. — Na zich beklaagd te hebben dat de opoffering van twintig millioen ponden sterling, welke de engelsche natie zich getroost had in het belang der vrijverklaring van de negers op de westindische eilanden, zulke schrale vruchten gedragen had; en verklaard te hebben dat hij, zoodra de netelige questie van Kanada achter den rug zoude zijn, eene bill bij het Huis zou indienen hiertoe betrekkelijk, gaat Lord *Brougham* van het speciale onderwerp der petitie tot den slavenhandel in het algemeen over, en zegt: » Wanneer het waar was dat, in weêrwil van de maatregelen in 1833 tot emancipatie der negers genomen, de slavenhandel toegenomen is en de gruwelen daaraan verbonden vermeerderd zijn; als wij tot de overtuiging moesten komen, dat de kluisters, die wij dachten te verbreken, slechts nog vaster om de leden der ongelukkige negers geklonken zijn, — zou er dan niet een kreet van afgrijzen in alle de deelen des koningrijks, ja in alle de hemelstreken der aarde oprijzen over de voortduring van eene dergelijke barbaarschheid? zouden dan die kluisters niet in het eerstvolgend uur verbroken en vernietigd zijn? Wel nu, heden breng ik voor uwe Lordschappen de niet in 't geringste verminderde schande van dergelijke gruwelen ter sprake. 't Is niet genoeg dat de negerslavernij, hoe duur de prijs ook ware die wij voor derzelver vernietiging betaald hebben, niets minder dan opgehouden heeft te bestaan; — niet genoeg dat sedert 1833 de ketenen der zwarten niet ligter geworden zijn, — neen ik moet nog zwaardere euvelen verkondigen; ik moet al de aandacht van uwe Lordschappen op de daadzaak vestigen dat de zoo gruwzame als schandvolle negerhandel, alhoewel de stem van verlichtere natien dien reeds zoo lang en zoo luide gevloekt heeft, thans met elken dag in bloei en luister toeneemt, zich verder uitstrekt, en nieuwe schanddaden voortbrengt, — dat, om kort te gaan, de verzorgers der slavenmarkten, welgemoed hun vloekwaardig bedrijf voortzettende, zich gestadig meesten aan de ingewanden van het Afrikaansche vasteland. Daadzaken zal ik ter kennis van uwe Lordschappen brengen, daadzaken die ik zelf eerst in de laatste 48 uren vernomen heb, en die, zoo ik ze vroeger geweten had, mij zoolang den slaap zouden hebben ontrooid, tot dat ik ze voor de balie des Parlements gebragt en ze aan den volke kond gedaan had. Sedert 1808 is, uit kracht van een verdrag met de Vereenigde Staten, het gebruik in zwang dat de vaartuigen der slavenhandelaars aan de kusten, van welke zij hunne menschenwaar afhalen, worden aangehouden, onderzocht en zoo zij slaven aan boord hebben, prijs worden gemaakt. Om de kapiteins der op die kusten tot dat oogmerk geplaatste wachtschepen of kruisers, tot volijverige pligtvervulling aan te sporen, heeft men hun niet alleen een aandeel in de waarde van den buit toegekend, maar tevens ook een hoofdgeld voor elken aan slavenhaalders ontworstegen neger uitgeloofd. Het doel hiervan was kennelijk om zoo veel negers als slechts mogelijk was de vrijheid weer te geven. Wat is er echter geschied? Het belang der kruisers bragt mede om het tot inontving van slaven afgezonden vaartuig, al waren door de duidelijkste bewijzen voor dezelfs bestemming aanwezig, niet verder aan te houden, voor dat het zijne lading aan boord had genomen, op het punt was zee te kiezen en den atlantischen oceaan te scheiden, door roof en moord op zijne vrije golven te plegen. De vaartuigen der slavenhandelaars zijn gemakkelijk te herkennen, ook voert zij negers aan hun boord hebben hunne lading bestaat op de beenderige in hoeijen voor de te koopen slaven en in geweren, die meestal bij het tweede schot, dat men er mede doet, veneen bersten, — waar voor zulke vaddes verkoopen de Afrikanen hunne vrouwen en kinderen! Zoo uitgerust, gaat de slavenhaalder naar zijne bestemming onder zeil, de kruiser echter belemmert hem niet in het aan boord nemen van zijne lading; maar poogt hem slechts aan te houden, als het feit voldongen is. Doch terwijl hij sladen, juist maakt op het met een menschen-last beoogde schip, hebben er jammertooneelen plaats, waarvoor het gevoel en het denkvermogen terugbeven. Zoodra de slavenhaalder in gevaar komt om door zijne vervolgers genomen te worden, plegen de kapitein en de bemanning te zamen raad, of het niet dienstig zoude zijn om een deel der vracht op te offeren, ten einde zoo veel te zekerder het overige te behouden. Dan wordt er vaak besloten om de zwaarlijvigste en de minst geldende negers over boord te werpen. De ongelukkigen, wien alzoo door den kapitein een graf in het hart der zee wordt toegedacht, worden aaneengeboeid in de golven geworpen; dikwijls bindt men hun ballast om de leden, om ze gewisser te doen zinken; want de negers hebben buitengewone krachten en zijn goede zwemmers, en men dient wel te zorgen dat de nabij zijnde kruiser geen spoor van de wandaad dier menschenverdelging ontdekke. Soms worden de negers, drie aan drie in vaten gepakt en op die wijze over boord gelaten; er heeft zich een geval voorgedaan, waarbij een vervolgde slavenhaalder, voor dat hij ingehaald en aangehouden werd, twaalf zulke vaten met negers in zee wierp! (*) Laat niemand zich inbeelden dat ik mijner verbeelding in dichterlijke schilderingen bot vier! alles wat ik zeg, is op de verklaringen van, helaas! maar al te geloofwaardige mannen gegrond. Die talrijke menschoffers schijnen de haaijen (die hyena's der zee) reeds verlekkerd te hebben; want zij volgen de slavenhaalders van den beginne hunner reize tot aan het einde getrouwelijk achterna, zoodat het zog door die doemwaardige bodems op de Atlantische zee achtergelaten, vermengd is met het bloed der ongelukkigen, die zij aan het behoud der overige lading opofferen.

(Hier eindigt de rede, in het volgend nommer.)

(*) Deze en dergelijke barbaarschheden hadden in den slavenhandel vroegere eene plaats, toen dezelve niet door europesche mogendheden werd te keer gegaan; de slavenhandelaars hadden toen ook gemakkelijk ingerigte schepen, waarin de negers althans ruim adem konden scheppen; terwijl thans alles wordt opgeofferd aan eene versnelde vaart, tot ontkoming der vervolgende kruisers.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG 14. FEBRUARIJ.

TARWE. — Prijshoudend; 124 pd. n. Zeeuws. *f* 220; 125 pd. jar. dito *f* 205, 212; 129 pd. p. Pomm. *f* 248. bij partij. N. Gron. 123, 125 pd. *f* 185.

ROGGE. — Als voren; 123 pd. n. Overijss. *f* 165 bij gerijf.

GARST. — Zonder handel.

HAVER. — Heden zonder affaire laatstleden Maandag nog laat beurs verkocht: 79 pd. o. voer *f* 22 bij partij.

BOEKWEIT. — In een doen: 119 pd. Bred. *f* 175.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — Prijshoudend: Holst. 50 £; Oud Noordstrandsch 51 £; op 9 vat in September 56 £.

LIJNZAAD. — Zonder handel.

RAAP- en LIJNOLIE. — Willigers per 6/w. *f* 35¾, vliegend *f* 35, in stad *f* 36, Mei *f* 35 & 35¼; 1°. Sept. Okt. en Nov. *f* 35¼, ¾.

LIJNOLIE. — Per 6/w. *f* 29¾; Vliegend *f* 29; 1°. Mei *f* 29, 29¼; 1°. April *f* 29¼; 1°. Mei *f* 29, ¼.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (15 *Februarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld. 2½ pCt. 55 5/16; ditto 5 pCt. 101⅝; Kanab. *f* 22⅝; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 94 5/8, 21/16; ditto 3½ pCt. 70⅜; Handelm. 178 23/32; O. L. 5 pCt. 99 7/16; Spanje 18 9/16, ¾; Mex. 102 1/16; Braz. 73¾.

*** De Ondergeteekenden, Ondernemers der POSTWAGEN-DIENST tusschen *SLEEUWIJK* en *BREDA*, berigten aan het geëerd Publiek, dat zij door het staande jaargetijde in de noodzakelijkheid zijn gebragt, met voorkennis en toestemming van Ed. Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, gedurende dezen maand, de POSTWAGEN-DIENST te laten stilstaan; doch zal dezelve met 1°. Maart aanstaande wederom geregeld voortgezet worden.

Breda, Februarij 1838. W. SPRANGERS & COMP.

*** JAN WILLEM VAN DER ELST, openbaar Notaris, residerende te *Werkendam*, zal aldaar, ten Herberge van A. VERDOORN Az., voor Mejufvrouw de Weduwe en Kinderen van den Heer K. LANGEVELD, op Vrijdag den 23. Februarij 1838, des namiddags om 2 ure, publiek [illegible]

Een [illegible] onder *De zwarte Arend*, [illegible] *Hattert*, [illegible] genaamd de zoogenaamde *Hattert*, groot ruim 9 Bunders, 55 Roeden, zijnde extra goed nieuw Buitenland, uitmuntend geschikt zoo om te worden bebouwd, als tot Weiland te worden gebezigd.

Zullende de Verhuring plaats hebben voor een, vier, zes of meerder jaren, om te worden bebouwd zoodanig als de Huurder zal verkiezen, of wel om, zonder te bouwen, voor jaren te worden gemaaid of gehooid, mede naar zijne verkiezing.

Zaken het Voort.

Te Breda bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.